

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհափառ Կաթողիկոսը իւր օծման առթիւ Թաղաւոր Կայսրին ուղարկած հեռագրին Նորին Մեծութիւնից ստացել է հետեւեալ պատասխանը.

«Սրտանց շնորհակալ եմ Ձերդ Սրբութիւնից աղօթքի և բարեմաղթութիւնների համար:

«Թող օգնէ Ձեզ Տէրը ծառայելու հայկական եկեղեցուն և Ձեզ յանձնուած հօտը կրթելու հաւատարմութեան և հպատակութեան մէջ իրանց Թաղաւորներին և Ռուսաստանին»:

ՆԻԿՕԼԱՅ

Վեհափառը հետեւեալ հեռագիրն էր ուղարկել.

«Ընդունելով Հայաստանեայց եկեղեցու հնագոյն տաճարի մէջ, սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի Գահի առաջ երդումն հաւատարմութեան առ Ձերդ Կայսերական Մեծութիւն և անձնուիրութեան իմ նոր հայրենիքի հիմնական օրէնքներին, ես վերառաքում եմ առ Բարձրեալն ջերմ աղօթք Ձերդ Կայսերական Մեծութեան և ամբողջ Արքայական Տան թանկագին առողջութեան համար: Ողորմութեամբն Աստուծոյ արժանանալով սուրբ օծման շնորհաց իմ հօտի ծանր սպասաւորութեան համար, ես տուի երդումն Ամենաբարձրեալին՝ անսասան պահպանել Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցու հին օրէնքները և կանոնները և Ռուսաց կայսրութեան, այդ եկեղեցու հովանաւորի օրէնքները, հաւատալով՝ որ Ձերդ Կայսերական Մեծութիւնը, իբրև հզօր պաշտպան հայկական հին եկեղեցու և հօտի, Ձեր անփոփոխելի հոգածութեամբ նրա բարգաւաճման համար, կը տարածէք Ձեր Բարձր հովանաւորութիւնը, ինչպէս և ի Տէր հանդուցեալ Ձեր երջանկալիշատակ Թագակիր նախնիքը հայոց եկեղեցու վրայ և կը պահպանէք նրա բազմադարեան կանոնները: Մնալով, իմ հօտի հետ միասին, այն անխախտելի հաւատի մէջ, թէ միայն Ռուսական Պետութեան հետ ամուր և անքակտելի միութեան մէջ է պարփակուած Ձեր հաւատարիմ հպատակ հայ ժողովրդի բարգաւաճման գրաւականը, ես հաստատ հաւատ ունեմ, որ Ձերդ Մեծութիւնը կը լինի նրա մշտական նեցուկը բոլոր փորձութիւնների մէջ, որոնց նա ենթակայ է լինում ճակատագրով, և Ձեր անձառելի գթութեամբ հայրաբար զիջողաբար կամօքէք իմ հօտի միջանի զաւակների վիճակը, որոնք իրանց վրայ են գրաւել ճակատագրի հարուածները: Եւ այսօր, բառնալով ուսերիս վրայ ծանր խաչը սպասաւորութեան իմ հօտի, որ յանձնուած է ինձ Աստուծուց, Ձերդ Մեծութիւնից և ժողովրդի կամքով, ջերմ աղօթքներ եմ վերառաքում Ձերդ Կայսերական Մեծութեան, Թագուհի Կայ-

որուհիներին, Թադաժառանգ Յեսարէվիչի և ամբողջ Արքայական Տան բարեկեցութեան և երկարակեցութեան և լայնածաւալ հայրենիքի, Մեծի Մօրն Ռուսիոյ մեծութեան և հզօրութեան համար՝

■ Յայտնի է, որ Կիլիկիայի էն աչքը՝ ծաղկած Ադանան բառիս բուն նշանակութեամբ ջնջուեցաւ քիւրդ և տաճիկ բարբարոսների ձեռքով. տաճիկները իրանց այդ վայրենի վարմունքը արդարացնում էին նորանով, որ իբր թէ հայ յեղափոխականներ բուն էին դրել այնտեղ և առիթ էին տուել ժողովրդի գրգռման. այս լուրը հէնց ինքը տաճիկ կառավարութիւնը հերքեց, բայց այնուամենայնիւ աղանացի մի խումբ հայերի կախաղան բարձրացրեց որպէս յանցաւորների Այս առիթով Կ. Պօլսի նորընտիր պատրիարք ամեն. Նիկիէ եպս. Դուրեանը հրաժարական տուեց և ահա մի քանի շաբաթ է, որ նորա ու Բարձր. Դրան մէջ բանակցութիւններ է տեղի ունենում, բայց պատրիարքը դժգոհ կառավարութիւնից՝ պնդում է իւր հրաժարականի վրայ. Այժմ, ինչպէս իմանում ենք Կ. Պօլսի լրագիրներից և ստացած մասնաւոր նամակներից, ազգային ժողով է գումարուելու. յատուկ այն խնդիրը որոշելու, թէ անհրաժեշտ է՞ որ պատրիարքը յամառէ իւր հրաժարականի վերայ և դեռ նոր ցոյցեր էլ աւելացնել իբրև բողոք, թէ կարելի է բաւական համարել այդ ցոյցը պետութեան դէմ:

■ Լրագիրները հաղորդեցին, որ Ադանայի կոտորածից Կրէտէ կղզում ապաստանած հայերը թուով 2000 հոգի յունադաւանութիւն են ընդունել առաջիկայ նման վտանգներից ազատ մնալու նպատակով և դորան էլ հետեւել են Նիկոսիայի և ուրիշ տեղի հայերը բաւական մեծ թուով. Բայց միթէ աղանացիք կոտորուեցան, որովհետև հայոց կրօնն էին դաւանում նոքա. հապա ինչո՞ւ Պարսկաստանում բնակուող հայերը երկար դարեր հալածանքի չէին ենթարկւում ու ջարդուում, Մենք չենք հասկանում, թէ ի՞նչ է շինում Պօլսի Ազգային Ժողովը և նորա ճոռումբան երեսփոխանները, եթէ նոցա իրաւասութեան տակ գտնուած հայերը հետզհետէ թողնում են իրանց մայրենի եկեղեցին և օտարանում, չէ՞ որ Կրէտէն տէր այդ նոր քաղաքացի 2000 յունադաւան հայերից տասը տարուց յետոյ էլ ոչ մի հայ մարդ չի մնայ. Ի՞նչ է շինում նաև Բօսֆօրի ափերում բազմած բազմաթիւ հայ կրօնաւորութիւնը. էլ ի՞նչ է նոցա միասխան:

■ Ս. Էջմիածնում պ. Դաւիթ Աւան Իւզբաշեանցի ծախքով ներկայումս կառուցւում է մի հոյակապ շինութիւն. Մայր Աթոռի տապալիր և գրչագիր գրքերի մատենադարանի համար. Շինու-

Թիւնը կառուցւում է Տաճարի հիւսիսարեւելեան կողմը սրբատաշ քարից գեղեցիկ ճարտարապետութեամբ և լինելու էր միայրկ. ներկայումս, Վեհ. Կաթողիկոսի օծման առթիւ պ. Իւզրաշեանցը ներկայ գտնուելով ս. Էջմիածնում և հաւանելով շինուածքի ճարտարապետութիւնը՝ առաջարկեց աւելացնել նաև երկրորդ յարկ՝ զրադարանապետի, այլ ծառայողների և ընթերցարանի համար, հոգալով և այդ յարկի համար կարևոր ծախքերը: Պատիւ առատաձեռն բարերարին:

■ Էջմիածնի հողերի ուղղման համար ջուր հանելու խընդիրը ուղղակի դառել է միջազգային խնդիր. պարբերաբար, բայց շարունակ այս և այն լրագիրներում լոյս են տեսնում մէկ է. Բարգէն վարդապետի յարձակողական յօդուածները, մէկ բժշ. Կիրակոսեանի պաշտպանողական հերքումները և ընթերցողը չգիտէ՝ թէ որն է նոցանից իրաւացի կողմը և որի կողմն է ճշմարտութիւնը: Ցանկալի էր, որ Էջմիածնի սինօդը էքսպերտների մի խորհուրդ կազմէր, որոնք քննելով այդ խնդիրը՝ իրանց եզրակացութիւնը հրատարակէին լրագիրներում:

■ Թիֆլիսում նորերս վախճանուած վաճառական Կարապետ Վարդանեանցը թողել է մի կտակ, որով մի բաւական խոշոր գումար է կտակել հայ դպրոցներին և եկեղեցիներին:

■ «Հորիզոն» խմբագրատանը ինքնասպանութեամբ վերջ դրեց նոյն թերթի գրասենեկապետ Դաւիթ Գալստեանը, մի եւրոպայէ երիտասարդ, որ իւր բոլոր կեանքը դրել էր այդ և նախորդ օրաթերթերի վերայ և նորա մահից յետ «Հորիզոնը» առժամանակ դադարեցրեց իւր գոյութիւնը:

■ Ալէքսանդրօպօլից մեզ գրում են, որ այնտեղ տպագրւում է և շուտով մամուլի տակից դուրս կգայ պ. Կարապետ Կոստանեանցի խմբագրութեամբ Գրիգոր Մագիստրոսի ամբողջ մատենագրութիւնքը:

■ Լրագիրներում կարդում ենք, որ Վեհ. Կաթողիկոսի հրամանով Էջմիածնի միաբանութիւնը մի շարք թեկնածուներ է ընտրել իր միջից Հայրապետական Դիւանի վարչութեան անդամների համար, որոնցից Վեհ. Կաթողիկոսը հաստատել է չորսին և նրանցից է. Յուսիկ վարդապետին՝ դիւանապետ: Այսուհետև ուրեմն Հայրապետական Դիւանը պիտի վարէ ոչ թէ մի անհատ, այլ ամբողջ վարչութիւն:

■ Էջմիածնի ճեմարանի նախկին տեսուչ պ. Մ. Բերբերեանը, բանտարկութիւնից ազատուելով, բաւական ժամանակ պառկած էր Ղրիմ իւր հօր ամառանոցում. ներկայումս ապաքինուած վերադարձել է Ն. Նախիջևան և «Լուսմայի» հետեւեալ հա-

մարից կտանք նորա «Հայերը Ռուսիայում» տեսութեան շարունակութիւնը:

Կովկասեան գիւղատնտեսական ընկերութիւնը, ինչպէս հաղորդում է «Մշակը», որոշել է տօնել վերջինիս խմբագիր Ա. Բալանթարի 25 ամեայ գիւղատնտեսական գործունէութեան յօբելանսը:

ՄԱՀԳՈՅԺ

† ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա. ԳԱՀԱՆԱՅ ՄԿՐԵԱՆ

Սեպտեմբերի 14-ին Կ. Պօլսից Ամեն. Օրմանեան սրբազանից ստացուած մի հեռագիր գուժեց մեզ «Լուսնայ»-ի երկարամեայ և մշտական աշխատակից և ծանօթ գրագէտ—Մկրեան Տ. Յովհաննէսի մահը:

Այնուհետեւ խմբագրութիւնս ստացաւ և սգոյ յայտարարութիւնը հանգուցեալի մահուան և թաղման մասին:

Առաջիկային թողնելով հանգուցեալի մանրամասն կենսագրութիւնը, առ այժմ հարկաւոր ենք համարում ասել, որ Կ. Մկրեանը՝ օժտուած էր բազմատեսակ շնորհներով, քաջ ծանօթ էր հայ լեզուին, պատմութեան ու գրականութեան, մշտապէս աշխատակցում էր տաճկահայ և արաբահամանեան բազմաթիւ հայ թերթերին իբրեւ հմուտ բանասէր, հանգ. Մկրտիչ Նրիմեան կաթողիկոսի Պօլսի Պատրիարքութեան ժամանակ վարում էր Պատրիարքական տեղապահի պաշտօնը և յայտնի էր որպէս խելօք և փորձուած վարիչ և պատուական հայ:

Նմբագրութիւնս իւր խորին վիշտն է յայտնում աշխատաւոր հովուի և գրագէտի մահուան համար: